

Tillsynsprotokoll

Diarienummer:

Rökförbud på skolgårdar och motsvarande områden inom barnomsorgen

6 kap. 2 § 1 p. lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Exempelmall på protokoll för noteringar vid tillsynsbesöket. Kan kompletteras med fritext i ett separat dokument.

1. Tidpunkt för tillsynsbesöket

Datum, månad och år

Besöket pågick från klockan - till klockan

Tillsynshandläggarens namn

Telefon

E-post

2. Tillsynsobjektets kontaktuppgifter

Skolans/barnomsorgens namn

Besöksadress

Postadress

Telefon

E-post

Kontaktpersonens namn och titel

Telefon

E-post

Ansvarig nämnd/ägare

Org.nr

Postadress

Postnummer och ort

3. Inledande uppgifter

Tillsynsbesöket sker	Oanmält	Föranmält
Besöket är ett uppföljande tillsynsbesök	Nej	Ja, se tidigare protokoll med nr
Under tillsynsbesöket deltar utöver tillsynshandläggaren	Namn och roll	
	Namn och roll	
Fotodokumentation sker under tillsynsbesöket	Ja	Nej

4. Verksamhet som bedrivs

Förskola Fritidshem
Grundskola Annat, beskriv:
Gymnasieskola

5. Skolgård/motsvarande område inom barnomsorgen

Finns det en skolgård/motsvarande utomhusområde inom barnomsorgen?	Ja	Nej
Är området tydligt avgränsat?	Ja	Nej
Om området inte är tydligt avgränsat, är skolan och tillsynsmyndigheten överens om sträckningen?	Ja Om nej, beskriv:	Nej

6. Entréer

Finns det entréer till skolans/barnomsorgens lokaler som allmänheten inte har tillträde till?	Ja	Nej
---	----	-----

7. Ansvarskrav utifrån rökförbudet

Informerar skolan/barnomsorgen tydligt om rökförbudet genom skyltning?	Ja Om nej, beskriv:	Nej
Förekommer sådant som vilseleder om rökförbudet?	Rökruta Annat, beskriv:	Askkoppar

På vilket sätt övervakas rökförbudet?

Den som ansvarar för rökförbudet har utsett personal som kontrollerar att det inte röks inom området

Annat, beskriv:

Hur hanteras överträdelser av rökförbudet?

Beskriv:

8. Iakttagelser av rökning under tillsynsbesöket

Uppmärksammas rökning inom området under tillsynsbesöket?

Ja

Nej

Om ja, beskriv:

Finns det under tillsynsbesöket andra indikationer på att rökning förekommer inom området?

Ja

Nej

Om ja, beskriv:

9. Frivilliga åtgärder

Hur (utöver genom skyltning) informerar skolan/barnomsorgen om rökförbudet?

Informationsblad etc. till elever/vårdnadshavare

Informationsblad etc. till personal

Informationsmöten med elever/vårdnadshavare

Personalmöten

Annat, beskriv:

Har skolan/barnomsorgen upprättat något av följande dokument:

Policydokument för en rökfri skolgård/tobaksfri skola etc

Handlingsplan vid överträdelse av rökförbudet

Annat, beskriv:

10. Tillsynshandläggarens anteckningar i övrigt under tillsynsbesöket

Bilaga

Bakgrund till det som tas upp i protokollet

Informationen nedan är till dig som är tillsynshandläggare på kommunen. Läs gärna igenom frågorna i protokollet och den tillhörande informationen innan tillsynsbesöket, så att du är förberedd på vilka saker du bör ta upp och kontrollera.

I dokumentet talas i huvudsak om skolgårdar men det kan även användas vid tillsyn av motsvarande områden inom barnomsorgen.

1. Tidpunkt för tillsynsbesöket

Information om tidpunkt för tillsynsbesöket och hur länge det pågår är grundläggande i ett tillsynsprotokoll av rent administrativa skäl. Uppgifterna kan dock även få betydelse om tillsynen görs utanför ordinarie tid för skola och barnomsorg. Utgångspunkten är att rökförbudet gäller även då, men enligt 6 kap. 7 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter (LTLP) finns möjlighet att avvika från rökförbudet om det finns särskilda skäl. Tidpunkten skulle under vissa förutsättningar kunna utgöra ett sådant särskilt skäl. Läs mer om detta i vägledningen.

2. Tillsynsobjektets kontaktuppgifter

Av 6 kap. 8 § LTLP följer att det är ägaren eller den som på annan grund disponerar över skolgården som ansvarar för att upprätthålla rökförbudet. I praktiken är det oftast en kommunal nämnd med ansvar för skolan, förskolan eller fritidshemmet som är ansvarig och som ska anges här. Drivs verksamheten i privat regi är det verksamhetsägarens kontaktuppgifter som ska stå här.

3. Inledande uppgifter

Ett tillsynsbesök kan göras föranmält eller oanmält. Oanmälda besök kan exempelvis göras om kommunen i ett beslut har förelagt den som är ansvarig för verksamheten att göra något senast ett visst datum, eller när man

snabbt vill ha en översiktlig bild av tillsynsobjektet. Vid föranmält tillsyn kan det vara värdefullt att, förutom skolledaren, även andra personer som berörs av tillsynen är med. Exempel på sådana personer är skolsköterskor, representanter för elevrådet, kommunala ANDT-samordnare och ansvariga politiker.

Fotografering kan underlätta för såväl tillsynshandläggarens som förvaltningsdomstolens bedömning (om ärendet överklagas dit). Genom fotografering kan man exempelvis dokumentera att rökning förekommer på en viss plats, att rökförbudsskyltarna är bristfälliga eller att det finns askkoppar, rökrutor och fimsamlingar på marken. Man bör dock inte fotografera personer som uppehåller sig på skolgården eller motsvarande område inom barnomsorgen.

4. Verksamhet som bedrivs

Rökförbudet omfattar skolgårdar vid grundskolor och gymnasieskolor samt motsvarande gårdar vid förskolor och fritidshem. En gård vid en skola med exempelvis komvuxutbildning omfattas inte av rökförbudet. Om en gård delas av exempelvis en skola med komvuxutbildning och en gymnasieskola, gäller dock rökförbud på den delen av skolgården som disponeras av gymnasieskolan. Läs mer om detta i vägledningen.

5. Skolgård eller motsvarande område inom barnomsorgen

En förutsättning för att kommunen ska kunna kräva rättelse är att de felaktigheter som iakttas äger rum på en skolgård (eller ett motsvarande område inom barnomsorgen) som verksamhetens huvudman disponerar i egen skap av ägare eller på annan grund (t.ex. ett hyresavtal). Rökning utanför det området går alltså inte att ingripa mot med stöd av LTLP. Samma sak gäller i de enstaka fall där en verksamhet helt saknar en gård. Om gårdens sträckning är oklar är det alltså viktigt att klargöra det i tillsynsärendet. Läs mer om detta i vägledningen.

6. Entréer till lokaler dit allmänheten har tillträde

Genom LTLP har rökförbud införts vid entréer till lokaler och andra utrymmen som allmänheten har tillträde till (6 kap. 2 § p. 10). Utgångspunkten är att lokaler för skola och barnomsorg är myndighetslokaler dit allmänheten har tillträde, vilket innebär att rökförbud gäller vid entréerna. Huvudmannen för verksamheten har dock stora möjligheter att begränsa allmänhetens tillträde till lokalerna. Ett motsvarande resonemang gäller för friskolor. Om entrén finns inom skolgårdsområdet omfattas den automatiskt av rökförbudet på skolgårdar.

7. Ansvarskrav utifrån rökförbudet

I 6 kap. 9 § LTLP finns ett krav på att informera om rökförbudet på skolgården genom bl.a. tydlig skyltning. I det ansvaret ligger även att ta bort askkoppar och annat som antyder att rökning är tillåten på skolgården. Även i övrigt gäller det att vara vaksam på sådant som kan vilseleda om rökförbudet. Om det finns föremål som uppenbarligen används som askkoppar (exempelvis krukor) kan det vara på sin plats att märka dem med skyltar om rökförbudet. I ansvaret att upprätthålla rökförbudet ingår även att stoppa pågående rökning genom att ingripa med information och tillsägelser. Om någon trots tillsägelse röker där rökning inte är tillåten, får personen avvisas.

Av intresse vid tillsynen är också att få veta hur ansvarskraven överlag uppfylls – även om det inte förekommer någon rökning vid tillsynstillfället. Läs mer om ansvaret i vägledningen.

8. Tillsynshandläggarens iakttagelser av rökning under tillsynsbesöket

Rökförbudet på skolgårdar omfattar alla som uppehåller sig på gården. Det vill säga inte bara elever, utan även exempelvis personal, föräldrar, besökare och studenter vid samlokaliserad vuxenundervisning. Även om rökning inte förekommer på skolgården vid tillsynstillfället, kan man ibland av omständigheterna dra slutsatser att rökning ändå förekommer där. Exempel på sådana indikationer är fimpas och cigarettpaket på marken.

9. Frivilliga åtgärder

Under punkt 7 beskrivs vad som krävs av huvudmannen för en skola, förskola eller ett fritidshem för att sköta sina skyldigheter enligt reglerna om rökfria miljöer. Inget hindrar dock att huvudmannen går längre än så för att främja efterlevnaden av rökförbudet, exempelvis genom förebyggande åtgärder. Skolan eller barnomsorgen kan exempelvis införa en tobakspolicy eller anordna möten där frågor av detta slag avhandlas.

Åtgärder som går längre än lagens krav är frivilliga och kan inte bli föremål för kommunens tillsyn. Kommunens tips om dem utgör heller inte myndighetsutövning. Även om det alltså ligger utanför tillsynsuppdraget, är det ändå önskvärt att huvudmannen informeras om möjligheten att införa sådana frivilliga åtgärder.

Övrig information och stöd för arbetet

Utökad vägledning för kommunens tillsyn av rökförbudet på skolgårdar och övrig information om rökförbudet och kunskapsstöd för rökfria skolgårdar finns på Folkhälsomyndighetens webbplats, <https://www.folkhalsomyndigheten.se/kunskapsstod-rokfria-skolgardar>

För ytterligare råd och stöd om tillsyn av rökförbudet på skolgårdar, kontakta länsstyrelsen i ditt län.